

РЕШЕНИЕ

№ 8005

гр. София, 23.12.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Второ отделение 32 състав,
в открито заседание на 16.11.2022 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Красимира Милачкова

при участието на секретаря Спасина Иванова, като разгледа дело номер **6460** по описа за **2022** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл.32, ал.8 от Закона за развитието на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) във вр. с чл.145 – 178 от Административнопроцесуалния кодекс (АПК).

Образувано е по жалба на Университета за национално и световно стопанство (У.) против заповед № РД09-3432/24.06.2022г. на министъра на образованието и науката. Със заповедта е прекратена процедура за заемане на академична длъжност „доцент“ в професионално направление 2.1. Филология, научна специалност „Съвременен немски език (съпоставителна текстолингвистика)“ чрез конкурс, обявен в Държавен вестник бр. 2/07.01.2022 година. Жалбоподателят твърди, че оспорената заповед е нищожна, като издадена от некомпетентен орган; че е постановена при допуснати съществени процесуални нарушения, тъй като съдържа неясна разпоредителна част. Намира, че заповедта е издадена и при неправилно приложение на материалния закон, тъй като в чл. 3, ал. 1 от ЗРАСРБ липсва изискване за обявяване и провеждане на конкурс за заемане на академични длъжности само в направления, за които учебното заведение има акредитация. Моли съда да постанови решение, с което да отмени оспорената заповед. В писмена защита излага подробните си съображения за основателност на жалбата.

Жалба против същата заповед е подадена и от С. В. В., която поддържа горепосоченото становище.

Ответникът - министър на образованието и науката на Република България, чрез процесуален представител, оспорва жалбата. Намира, че заповедта е издадена при

действието на разпоредбата на чл. 3, ал. 1 от ЗРАСРБ, в сила от 4.05.2018 година, поради което материалният закон е приложен правилно.

Заинтересованата страна М. С. Х. изразява становище, че конкурсът е обявен при липсата на задължителни изисквания на закона, в т. ч. за учебна натовареност, хорариум и ръководство на докторантури.

След като обсъди доводите на страните и представените по делото доказателства, съдът в настоящия състав приема следното от фактическа и правна страна.

Жалбите са допустими като подадени в законоустановения за това срок от лица, всяко от които има правен интерес от оспорването. Разгледана по същество, те са неоснователни.

С публикация в Неофициалния раздел на „Държавен вестник“, бр. 2/07.01.2022 година, че У.-С. е обявен конкурс за доцент по професионално направление 2.1. Филология, научна специалност „Съвременен немски език (съпоставителна текстолингвистика)“, в У..

На 08.02.2022 година е подаден сигнал с вх. № 94-657 до министъра на образованието и науката за проверка законосъобразността на обявения конкурс. Със своя Заповед № РД 09-2309/09.02.2022 година заместник-министър на образованието и науката наредил да се извърши проверка за допустимост на подадения сигнал и назначил за целта комисия. Становището на последната е изложено в протокол 105/14.02.2022 година - че сигналът е допустим. Със заповед № РД 09-2391/17.02.2022 година министърът на образованието и науката разпоредил извършването на проверка по подадения на 08.02.2022 година сигнал от Комисията по академична етика (КАЕ) в 30-дневен срок, продължен с още толкова дни със следваща заповед № РД 09-2609/16.03.2022 година на министъра на образованието и науката.

В Доклад от 21.04.2022 година КАЕ препоръчала да се отмени акта на ректора на У. за обявяване на конкурс за доцент по професионално направление 2.1. Филология научна специалност „Съвременен немски език (съпоставителна текстолингвистика)“. Със Заповед № РД 09-3102/19.05.2022 година на министъра на образованието и науката конкурсът бил спрян за срок от 20 дни, като на ръководството на У. била дадена възможност да отстрани допуснатото нарушение на чл. 3, ал. 1 от ЗРАСРБ.

С писмо от 15.06.2022 година ректорът на У. уведомил министъра на образованието и науката, че конкурсът е спрян и представил доклад (л.38-39 от делото). В последния е посочено, че учебното заведение няма програмна акредитация за преподаване в професионално направление 2.1. „Филология“. Посочено е, че при обявяване на конкурса е допусната техническа грешка и У. не възнамерява да провежда обучение на студенти в посоченото професионално направление поради липса на акредитация, а процесният конкурс да се счита за обявен за професионални направления, за които У. има акредитация. В Протокол № 72/20.06.2022 година е обективизирана препоръка на КАЕ към Министъра на образованието и науката да прекрати конкурсната процедура.

В доклад от 21.06.2022 година заместник-министърът на образованието и науката е предложил на министъра на образованието и науката да прекрати конкурса за заемане на академична длъжност „доцент“ в професионално направление 2.1. Филология, научна специалност „Съвременен немски език (съпоставителна текстолингвистика)“. Със Заповед № РД 09-3432/24.06.2022 година министърът на образованието и науката е разпоредил предложеното прекратяване на конкурса.

Заповедта е издадена от компетентен орган, arg. чл. 31, ал. 7 от ЗРАСРБ. С посочената разпоредба на министъра на образованието и науката е дадено правомощието да

прекрати конкурсна процедура при наличие на някоя от изброените хипотези. Затова съдът намира за неоснователно твърдението на жалбоподателя У. за нищожност на заповедта, като издадена от некомпетентен орган. Твърденията по същество са твърдения за материална незаконосъобразност – за липсата на материалноправните основания за издаване на заповедта, и не касаят правомощията на органа.

Съдът намира, че макар непрецизна, разпоредителната част на заповедта е достатъчно ясна и не допуска противоречиво тълкуване. Използваният израз „да бъде прекратен“ поначало означава, че се вмения задължение на друг орган, без да е посочен такъв. Тъй като обаче в случая волята на административния орган за прекратяването на процедурата е недвусмислено изразена, тази неяснота в разпоредителната част не представлява съществено процесуално нарушение, което да доведе до отмяна на акта.

Съобразно разпоредбата на чл. 31, ал. 7 от ЗРАСРБ материалноправните основания за прекратяване на конкурсната процедура са: 1. констатирано нарушение от Комисията по академична етика; 2. при неотстраняване на нарушенията по чл. 30, ал. 2, т. 1 и 2 от ЗРАСРБ – а). нарушения при провежданите процедури; и б). конфликт на интереси при формирането на съставите на научните журита по реда на този закон; 3. при непредставяне на съответните доказателства в срока по ал. 4; и 4. при наличие на плагиатство в дисертационните трудове и представените за оценяване публикации или недостоверност на представените научни данни.

Основанието за издаване на заповедта е, че конкурсът за заемане на академичната длъжност е открит в професионално направление и специалност, които не са акредитирани от Националната агенция за оценяване и акредитация (НАОА). Спорът е правен и се свежда до тълкуване на разпоредбата и приложимата ѝ редакция. Разпоредбата на чл. 3 от ЗРАСРБ е действала към датата на обявяване на процесния конкурс в редакцията ѝ от ДВ, бр. 30 от 2018 г., в сила от 4.05.2018 г. Съгласно тази редакция, процедурите за прием на редовни и задочни докторанти, както и за заемане на академични длъжности в акредитираните от НАОА професионални направления и специалности се откриват с решение на висшето училище или научната организация за провеждане на конкурс. Конкурсът се обявява в „Държавен вестник“ и на интернет страницата на съответното висше училище или научна организация. Информацията за конкурса се изпраща и до Националния център за информация и документация за публикуване не по-късно от 7 дни след решението за обявяване на конкурса от съответния академичен или научен съвет.

Акредитацията е признаване от НАОА на правото на висшите училища да дават висше образование по образователно-квалификационни степени в определени области, професионални направления и по специалностите от регулираните професии чрез оценяване качеството на дейностите по чл. 6, съгласно чл. 75, ал. 1 от Закона за висшето образование (ЗВО). Акредитацията е институционална и програмна - чл. 76, ал. 1 от ЗВО. Институционалната акредитация се основава на оценяване на начина, по който висшето училище като организация осъществява своята мисия и цели по смисъла на чл. 17 и прилагането на стандартите и насоките за осигуряване на качеството в европейското пространство за висше образование, се посочва в чл. 77, ал. 1 от ЗВО. Програмната акредитация се основава на оценяването на качеството на предлаганото обучение в определено професионално направление в трите степени на висше образование в основно звено и/или филиал на висшето училище, на специалност от регулираните професии и на прилагане на стандартите и насоките за осигуряване на качеството в европейското пространство за висше образование - чл.

78, ал. 1 от ЗВО. Обект на оценяване при програмната акредитация са: 1. структурата, организацията и съдържанието на учебните планове и програми; 2. профилът и квалификацията на преподавателския състав; 3. материално-техническата осигуреност на обучението; 4. методите на преподаване и оценяване постиженията на студентите; 5. управлението на качеството на образованието; 6. научноизследователската и художествено-творческата дейност на академичния състав и участието на студентите и докторантите в нея; 7. други критерии, свързани със стандартите и насоките за осигуряване на качеството в европейското пространство за висше образование, арг. чл. 78, ал. 3 от ЗВО.

Грамотическото тълкуване на разпоредбата на чл. 3, ал. 1 от ЗРАСРБ налага извод, че е уредена само една от възможните хипотези, а именно заемането на академични длъжности в акредитирани професионални направления и специалности, чрез конкурс. В Глава трета „Условия и ред за заемане на академични длъжности“ от ЗРАСРБ са предвидени задължителните изисквания за заемане на академична длъжност. Сред тях липсва условие длъжностите да се заемат само в акредитирани професионални направления и специалности. Изискването обаче е императивно посочено в разпоредбата на чл.3, ал. 1 ЗРАСРБ (предходна редакция) - „Процедурите... както и за заемане на академични длъжности в акредитираните от НАОА професионални направления и специалности...“.

Във връзка със становището на жалбоподателя, че духът на закона е ясно изразен в нормативната уредба и, че настъпилото междуременно изменение в разпоредбата на чл. 3, ал. 1 от ЗРАСРБ от ДВ бр. 56/2022 година, чрез отпадане на думите „в акредитираните от НАОА професионални направления и специалности“ е само формализирало вече изразената позиция на законодателя, е необходимо да се отбележи следното. Относно тълкуването на настъпилата законодателна промяна в разпоредбата на чл.3 ал.1 на ЗРАСРБ от ДВ бр. 56/2022г.) има различни становища. Общодостъпни са представените в хода на обществените обсъждания на законопроекта. Първото е на Съюза на учените в България (С.) от 01.02.2022г. Обобщено, то подкрепя извършените законодателни промени, тъй като във висшите учебни заведения работят преподаватели по базови дисциплини, които независимо, че покриват изискванията на закона и извършват научната си дейност, са възпрепятствани от кариерно развитие със стария вид на разпоредбата. Второто становище - на „Сдружение на медицинските университети в България“ от 14.02.2022г., заема диаметрално противоположна позиция спрямо предишното. Според него, именно уредбата на чл.3 ал.1 е законовият способ, който регулира заемането на академични длъжности, в акредитирани от НАОА професионални направления и специалности. Допълва, че изменения в уредбата биха довели до затруднен контрол на тези процеси и уязвяване на академичната общност в страната. Наличните становища възпрепятстват недвусмисленото тълкуване на волята на законодателя, и не може категорично да се направи заключение, че приетите промени в разпоредбата на чл. 3, ал. 1 от ЗРАСРБ (ДВ бр. 56/2022 година) са формална корекция на иначе ясна законодателна позиция. За да се спазят правилата на формалната и правната логика, приложима е тази уредба, която е била действаща тогава, когато е оспорен административния акт, а именно тази, предхождаща промяната от ДВ бр. 56/2022 година. Съгласно чл.142, ал.1 АПК, съответствието на административния акт с материалния закон се преценява към момента на издаването му.

Наред с горното, следва да се отбележи и следното. Както посочва ЗС М. Х. в становището си, не са налице и другите предпоставки, изискуеми от закона за обявяване на конкурс от вида на процесния. Съгласно чл.24, ал.3 ЗРАСРБ, конкурс за заемането на академичната длъжност "доцент" се открива, ако може да се осигури съответната преподавателска или изследователска натовареност съгласно съответния правилник на висшето училище или научната организация. В случая не се установява, нито се твърди посочената натовареност да е била осигурена. Цитираната разпоредба не е изменяна от влизане в сила на закона. Ето защо, дори ако се приеме, че изменението на чл. 3, ал. 1 от ЗРАСРБ от ДВ бр. 56/2022 година би могло да намери приложение, като се счете, че изискването за акредитиране на професионалните направления от НАОА е вече отпаднало, то не се установява наличието на другите посочени предпоставки за обявяване на конкурс. У. има възможността да проведе нов такъв за заемане на академична длъжност „доцент“ в професионално направление 2.1. Филология, научна специалност „Съвременен немски език (съпоставителна текстолингвистика) или друго само след осигуряване на съответната преподавателска или изследователска натовареност.

Предвид изложеното и като прецени изцяло законосъобразността на оспорения акт на основание чл.168, ал.1 АПК съдът в настоящия състав приема, че заповедта е постановена от компетентен орган в установената форма; при това не е допуснато съществено нарушение на административнопроизводствени правила и тя е в съответствие с материалноправните разпоредби и целта на закона. С оглед изхода на спора разноските остават за жалбоподателите така, както са направени и на основание чл.143, ал.4 АПК следва да бъде уважено своевременно направеното от ЗС искане за възстановяване на разноските. Установява се такива да са направени в размер на 800 лв. – адвокатско възнаграждение, платено съгласно отбелязването в представения сдоговор за правна защита и съдействие.

Така мотивиран и на основание чл.172, ал.2 АПК, съдът

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ жалбите на Университета за национално и световно стопанство - С. и С. В. В., с ЕГН [ЕГН], срещу Заповед № РД09-3432/24.06.2022 година на министъра на образованието и науката.

ОСЪЖДА Университета за национално и световно стопанство-С. и С. В. В., с ЕГН [ЕГН], солидарно да заплатят на М. С. Х., с ЕГН [ЕГН], сумата 800 (осемстотин) лева - разноски по делото.

РЕШЕНИЕТО може да се обжалва с касационна жалба в 14-дневен срок от съобщаването му на страните пред Върховния административен съд на Република България.

Съдия: